

Részletek Schrammel Imre keramikus naplóiból

Bevezető

Évek óta tartó szakmai ismeretségünk nyomán, évekkel ezelőtt sikerült meggyőzőnöm a művészt arról, hogy külföldi és magyarországi utazásai során szerzett élményeit, különleges megfigyeléseit, gondolatait naplójegyzetekben írja le, amit meg is fogadott, sőt. Kedvet kapott arra is, hogy a saját alkotómunkájának egyes tapasztalatait vagy elképzeléseit, kísérleteit is, a számos helyen tartott előadásai mellett, rögzítse ezekben is. Évtizedek teltek el, témái gazdagodtak. Hosszas válogatás után, végül 2015-ben jelent meg a *Napló az 1984–2013 közötti időszakból* képes-rajzos-kézírásos-szöveges formában a Magyar Képek Kiadó gondozásában, sajnos az akkor is létező terjesztési nehézségek miatt, kevésbé ismert mértékben. Az ahhoz írott *Ajánlásomban* a következőket fogalmaztam meg.

Ajánló

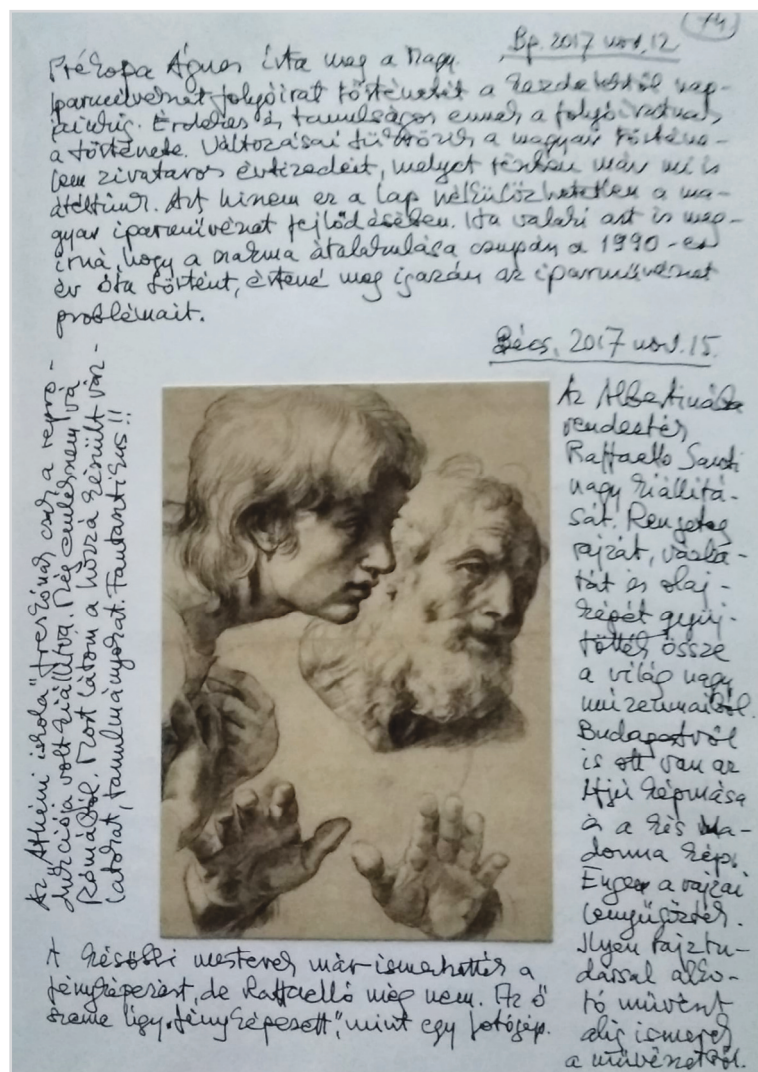
Naplóírás... Van ennek az emberi cselekedetnek valami titokzatos hangulata. Naplót az ember általában csak saját magának ír valamiféle olyan készletéből, amelyhez nem feltétlenül hiányzik egy másik jelen lévő személy. Sokkal inkább táplálja ezt a közlési vágyat írójának saját gondolati koncentrációja valamire, valamiért. Lehet ez az élmények túlsorduló sűrűsége, az illékony történések megragadásának és megörökítésének a vágya vagy akár a száguldo gondolatfutamok valamiféle megragadható formába rendezésének a szándéka. Intimitása – bár nem feltétlenül szükséges – mégis maga a realitás. A közlendő mégis csak az ihletett pillanatokban papírra vetett gondolat. A naplóírás maga az emberi szubjektum pillanatképe. Az idő múlásával éppen ettől válik egyre izgalmasabbá. [...]

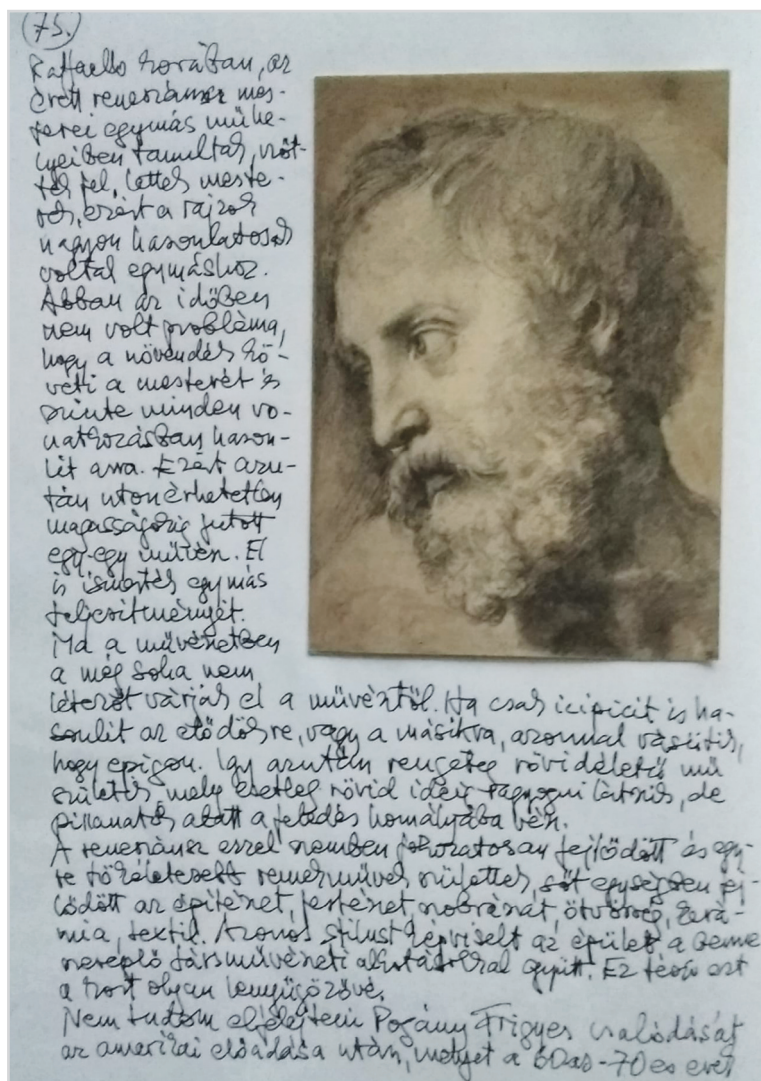
Schrammel Imre keramikus *Naplója* a kortársak számára már ma is sokat, sőt annál is többet jelent, mivel sajátos művészi meglátásai, invenciózus rajzi elemzései mellett, mint a drámák háttérzenéje, kísérnek a művész reakciói a közéleti változásokra, a megélt történelem, az ország közösségét elevenen érintő történelmi fordulók megrendítő jelzéseivel együtt.

Az első, mintegy 170 oldalnyi *Napló-válogatás* mindössze 1984–1994 évtizedét ölelte föl. Részben a hosszú idő alatt lefojtott, a szellemi tiltások elleni lázadásoktól duzzadó gazdag írásokból, a művész úti élményei alatti

észrevételeiből, a különböző magyarországi és nemzetközi kerámiaszimpoziumok során szerzett tapasztalataiból állt. Akkor a Művész sorait nyomdai szedésben adtuk közre a rajzainak illusztrálásával. Közönségfogadtatására jellemző, hogy ma már nem lelhető föl még antikváriumokban sem. A naplók sora azóta természetesen bővült. Jelenleg már talán a 32. kötetet írja/rajzolja Schrammel Imre, aki 2013-ban töltötte be nyolcvanadik életévét, és aktívan készült életmű-kiállítására, amellyel az időközben gyönyörűen felújított és átalakított budapesti Vigadó épületének Galériáját mint a kortárs művészek reprezen-

Schrammel
Imre naplójából

Schrammel
Imre naplójából

tatív bemutatóhelyét nyitotta meg 2014 márciusában Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke.

Ebben az új szerkesztési elveken nyugvó, elsősorban a Művész rajzaira koncentrált kézírásos *Napló*ban a szubjektív személyiség továbbra is csak finoman található meg. A válogatás pedig – a továbbra is jellemző közéleti észrevételek mellett – talán beválthatja az e műfajhoz fűződő vágyainkat: a Művész úgy enged betekintést műhelytitkaiba, megfigyeléseinek sodrásába, hogy egyszerre élvezhetjük a tollából könnyedén „kifolyó” betűsorok tartalmát és kézírásának sokatmondó látványát, valamint az ezekkel teljesen eggyé váló rajzi elbeszélés különleges varázsát.

Schrammel.

Neve márka a kerámia és porcelánterezők magyarországi és nemzetközi fórumain – állítottam egyik korai méltatásomban. Úgy vélem, ma már nyugodtan hozzátehetjük, hogy korunk egyedi, különleges művésze. A föld-anyag viselkedésének, a Föld és a csillagos égboltú Világ szenvedélyes kutatásának közepette kívánja a teremtés titkainak megértését. Miközben szüntelen kísérletezik az agyag-anyag lehetőségeivel, újabb és újabb felfedezéseit az emberi életet alapvetően meghatározó folyamatok és spirituális eszmék szobrászi megfogalmazására alkalmazza. Születés és elmúlás, az átváltozások, az idő nyomai, az érzelmek viharai, a külső és a belső világ összefüggései, az ember és a természet drámai összefüggései. Ezeket a feszítő, nagy kérdéseket fogalmazza meg kerámiáiban, porcelánjaiban, szerelmes anyagából, a lágy földanyagból, mert csakis ezt érzi a legközelebb a teremtés élő folyamataihoz. Schrammel Imre rajzos naplói egy XX–XXI. század fordulóján alkotó magyar művész olyan világképét és profi gyakorlatához vezető útját tárják fel, amelyek önmagukban is műtárgyértékűek, s mint ilyenek, a művészettörténet unikális kincsei közé tartoznak.

Budapest, 2014. október 25.

*

Időközben megjelent, Kernács Gabriella művészettörténezzsel közösen kialakított monográfiája, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia néhány mű reprodukciójával és jegyzeteinek bővítésével kiegészítve 2021-ben adott ki újra. A szombathelyi Savaria Múzeum Schrammel Imre gyűjteményének otthont adó épületét fia, Schrammel Zoltán tervezte, a művek gondozását Czenki Zsuzsanna muzeológus vállalta, így valószínűleg oda kerülnek az eltelt évek alatt ma már tán negyven-ötven vastag albumban, kézírásban olvasható, fantáziagazdag illusztrációkkal teli, különleges naplók is. Az utóbbi évekből a művész által választott részletek továbbra is szakmai és történelmi dokumentumoknak tekinthetők, s mint ilyenek, nemcsak az alkotóművészek figyelmére érdemesek, hanem a kortárs magyar művészettörténet kutatóinak hiteles munkálkodásához is hozzájárulhatnak.

Dvorszky Hedvig művészettörténész
2022. január